ਸਾਖੀ ਰਹਿਤ ਕੀ (ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ)

ਸਾਖੀ ਰਹਿਤ ਕੀ (ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ)

ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਬੋਲਿਆ, 'ਜੁ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼! ਸਿਖਾਂ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਕਉਣ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਜੋਗਿ ਹੈਨਿ?'

ਤਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਹਿਆ: ਜੋ ਮੇਰਾ ਸਿਖ ਹੋਵੈਗਾ ਸੋ ਖਾਲਸੇ ਥੀਂ ਬਗੈਰੁ ਹੋਰਥੈ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨ ਕਰਸੀ। ਅਤੈ ਜਿਥੇ ਸ਼ਬਦੁ ਹੋਵੈ ਤਿਥੈ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ, ਹੋਰੁ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵਣਾ। ਪੰਡਤ ਪਾਂਧੇ ਮੀਏਂ ਮਹਤੇ ਦੀ ਮਤ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਅਤੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਹੋਸੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਥੀਂ ਸਿਵਾਇ ਕਰਮ ਕਿਰਿਆ, ਭਦਣੁ, ਉਸਤਰਾ ਨਹੀਂ ਲਾਵਣਾ। ਗਾਇਤ੍ਰੀ, ਤਰਪਣੁ ਪੂਜਾ, ਅਰਚਾ, ਧੋਤੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਸਿਰੀਂ ਨੰਗਾ ਖਾਵਣਾ ਨਾਹੀ। ਨੰਗੀ ਬੋਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਗੈ ਬੈਠਣਾ ਨਾਹੀ। ਜੋ ਕੋਈ ਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੋਸੀ ਸੋ ਇਤਨੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਆਵਸੀ।

ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਜੋ ਮੇਰਾ ਸਿਖੁ ਹੋਸੀ, ਸੋ ਉਸਤਰਾ ਨ ਲਾਵਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਨੋ ਜਿਹਾ ਉਸਤਰਾ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮੁੰਨੀ ਤੇਹਾ ਧੀਅ ਨਾਲਿ ਸੰਗੁ ਕੀਤਾ। ਵਸਤਾਂ ਏਹੁ ਜੋ ਭਲੀ ਵਸਤੂ ਹੋਵੈ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੁਰੀ ਨਿਕਲੈ ਤਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੀ ਬਿਖੁ ਹੋਇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਬੇਦੀ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ—'ਜੋ ਸੰਤ ਪਰਸਾਦਿ ਪਸਰਿਓ ਪਸਾਰਿ।'

'ਸੰਤ ਕਰੇ ਸੋ ਹੋਵੈ', 'ਕੀਤਾ ਲੋੜੈ ਸੋ ਕਰੈ।'

ਹੁਕਮ ਪਰਮੇਸਰ ਦੇ ਸਾਥਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਆਖਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਖੁ ਮੇਰਾ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਨੂੰ ਤਮਾਕੂ ਪੀਵਣਾ ਅਤੇ ਨਸਵਾਰ ਚੜ੍ਹਾਵਣੀ ਅਜੇਹੀ ਹੈ, ਜੈਸੇ ਗਊ ਮਾਸ ਖਾਇਆ ਤੇ ਤਮਾਕੂ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਚਨੁ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਸਿਖੁ ਮੇਰਾ ਹੋਸੀ ਏਨਾਂ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਪਰਤੀਤ ਕਰਸੀ। ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਬੇਮੁੱਖੁ ਹੋਵੈਗਾ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੈਗਾ। ਜੋ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਨ ਮੰਨੈਗਾ ਸੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਵੈਗਾ।

ਅਤੇ ਜਨੇਊ ਪਾਵਣ ਦਾ ਅਰਥੁ ਇਹੁ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਸਿਆਣਿਐ। ਸੋ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਏਹੁ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਲਗੀ ਹੈ। ਜੋ ਲੱਖ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਲੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਵਨਿ ਤਾਂ ਭੀ ਸਿਖੁ ਵਿਚ ਛਪਦਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਜੋ ਹੱਛਾ ਦਾੜ੍ਹਾ, ਸਿਰ ਤੇ ਕੇਸ, ਸੋ ਕਿਥੋਂ ਛਪੈ।

ਅਤੇ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤਮਾਕੂ ਪੀਵੈ ਅਤੇ ਮਾਸ ਖਾਵੈ ਤਿਸ ਪਾਸੋਂ ਜੰਞੂ ਪਾਵਣਾ ਮਹਾਂ ਹਤਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਤਮਾਕੂ ਅਤੇ ਗਊ ਮਾਸ ਖਾਵੈ, ਤੈਸਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਆਖਣਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੁਪਾਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਸੁਪਾਤ੍ਰ ਨਾ ਹੋਵੈ। ਅਰਥ ਏਹੁ ਜਨਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਕੋ ਹੋਵੈ ਕਰਮ ਚੰਡਾਲ ਦੇ ਕਰੇ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਕੇਹਾ, ਨ ਵੇਦੁ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਨ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਇਆ। ਤਾਂ ਏਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਜੋਗੁ। ਤਿਸੁ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੂੰ ਦਾਨੁ ਨਾ ਦੇਣਾ। ਦੇਵਣ ਵਾਲਾ ਕੁੱਤੇ ਕੀ ਜੂਨ ਆਵਤਾ ਹੈ। ਹੋਛੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾਨੁ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਕੁਹਤ੍ਰ ਜਾਗ੍ਹਾ ਵਸਤੁ ਪਾਈਦੀ ਹੈ, ਕੁਹਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ।

ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਆਖਿਆ ਜੋ ਊਧੋ! ਕੋਈ ਇਕਾਦਸੀ ਬ੍ਰਤ ਰਖੇ ਅਤੇ ਦੁਆਦਸੀ ਨੂੰ ਲੱਖ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖੁਆਏ ਅਤੇ ਲੱਖ ਗਊ ਦਾਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਭੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥ ਫਲੁ ਬਰਾਬਰਿ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ। ਜੋ ਇਕਸੁ ਗੁਰਭਾਈ ਸਿਖ ਕੋ ਭਾਉ ਸਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਵਾਵੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਾ ਸਉ ਗੁਣਾਂ ਹੋਇ ਫਲਦਾ ਹੈ ਕਿਉਜੋ ਗੁਰਭਾਈ ਗੁਰੂ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਜੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸੋ ਸਿਖੁ ਹੈ, ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਮਾਨ ਹੈ।

'ਗੁਰੂ ਸੋ ਜੋ ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਵੈ।'

'ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੈ।'

ਜੋ ਕੋਈ ਗੁਰਭਾਈ ਥੀਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਵੈਗਾ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਆਖਣਾ ਹੈ, ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮੰਨਣਾ। ਮੰਨੈਗਾ ਸੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਵੈਗਾ।

ਅਤੇ ਸਿਖ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਰ ਰਾਤਿ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਉਠੇ, ਉਠ ਕੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰੈ। ਅਤੇ ਜਪੁ ਤੇ ਜਾਪੁ ਪੜ੍ਹੇ ਦੋਵੈਂ ਅਤੇ ਦਾਤਣ ਕਰੇ। ਅਤੇ ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਨ ਜਾਣੈ, ਤਾਂ ਜਪੁ ਜਾਪੁ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਪਉੜੀਆਂ ਪੜ੍ਹੈ। ਭਰਿਬਾਤ ਹੋਵੈ ਤੇ ਜਿਥੈ ਸ਼ਬਦ ਦੀਵਾਨ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਜਾਵੈ, ਮੱਥਾ ਟੇਕੈ, ਸਬਦੁ ਸੁਣੈ ਪੜ੍ਹੈ ਅਰਦਾਸ ਪਾਵੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਜਾਵੈ। ਜਬ ਦੋ ਪਹਿਰ ਦਿਨੁ ਰਹੈ ਤਾਂ ਹਾਥਿ ਪੈਰ ਧੋਵੈ, ਧੋ ਕਰ ਜਪੁ ਤੇ ਜਾਪੁ ਦੋਵੈਂ ਪੜ੍ਹੇ। ਜਬ ਦੁਇ ਘੜੀ ਰਹੇ ਦਿਨੁ ਤਾਂ ਸੋ ਦਰੁ ਰਹਿਰਾਸ ਨਾਲ, ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਸਬਦਿ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ। ਜੋ ਕੋ ਏਹੁ ਰਹਤ ਕਮਾਵੈਗਾ, ਸੋ ਏਥੇ ਭੀ ਸੁਖ ਨਾਲਿ ਅਰੁ ਅਗੈ ਭੀ ਸੁਖ ਨਾਲਿ ਰਹੈਗਾ।

ਅਤੇ ਜੋ ਸਰਾਧ ਆਵਨ ਤਾਂ ਛੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਕਰੈ। ਕਰਕੈ ਤਿਆਰ ਪ੍ਰਸਾਦੁ, ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹੈ, ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਨੰਦ, ਅਰਦਾਸ ਕਰੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਵਾਵੈ। ਇਸ ਦਾ ਦਿਤਾ ਥਾਇਂ ਪੜੇ ਅਤੇ ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਪਹੁੰਚੈ।

ਅਤੇ ਪੂਜਾ, ਅਰਚਾ, ਕਰਮ ਕਿਰਿਆ, ਧੋਤੀ ਬੰਨਣੀ, ਸਿਰਿ ਨੰਗੇ ਖਾਵਣਾ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੁਗਾਂ ਕਾ ਧਰਮੁ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਲਿਜੁਗ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਗੀਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ। ਜੁਗ ਜੁਗ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਵੇਦ ਹੈ, ਅਥਰਬਣ ਕਾ ਵਾਕੁ ਹੈ। ਜੋ ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਚਨੁ ਮੰਨੈਗਾ ਸੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਹੋਰਤੁ ਗਲਿ ਮਿਲੈਗਾ ਸੋ ਬੂਡੇਗਾ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਪਉੜੀ ਨਾਮੁ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਜਪਿਆ।

'ਗੁਰ ਬਿਨਾ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਸੋਧ ਦੇਖਉ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ।

ਕਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਲਿ ਮਹਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ।'

ਅਤੇ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ, ਤਿਨ ਕੀਆਂ ਕੁਲੀਂ ਨਰਕਿ ਜਾਤੀਆਂ ਹੈਨਿ। ਗੁਰੂ ਕੋ ਛੋਡਿ ਮੀਏਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਸੇਵੈ, ਉਸ ਕਉ ਆਗੇ ਥਾਉਂ ਨਾ ਥੇਹ।

ਗੁਰੂ ਸੱਚਾ ਬੋਲਿਆ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਪੰਡਤ ਮੀਏਂ ਮਹਤੇ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਨ ਪੂਜੇਗਾ

ਸੋ ਮੈਥੀਂ ਦੂਰ ਹੋਵੈਗਾ। ਅਤੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਸਿਖੁ ਹੋਵੈਗਾ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਗੇ ਬਹਿ ਕਰਿ ਕਰਮ ਨਾ ਕਰਿਵਾਵੈਗਾ। ਮੇਰੇ ਪੰਥ ਕੇ ਕਰਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕਰਿ ਛੋਡੇ ਹੈਨਿ। ਜਦ ਇਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਘਨੁ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਂ ਸਿਖਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖਾਧਾ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਭੀ ਕੀਤੀ ਇਕ ਕਰਮ ਕੀਆ ਕੋਟਿ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ ਹੋਵੈ। ਕਰਮ ਭੀ ਹੋਵੈ ਅਤੇ ਪਿਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਪਹੁੰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾ ਭੀ ਭਲਾ ਹੋਇਆ। ਮਣਸਣਾ ਮਣਿਸਾਵਣਾ ਏਹ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਭੇਡ ਚਾਲ ਹੈ। ਕਿਆ ਜੋ ਅਉਖੀ ਘਾਟੀ ਆਂਵਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇਯੜੁ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ। ਏਕ ਭੇਡ ਗਈ ਤਾਂ ਸਭੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੈਨਿ। ਤੈਸਾ ਏਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ, ਪੂਜਾ ਹੁੰਦਾ ਕੁਕਰਮੀ, ਸੋ ਏਹੁ-ਸਭ ਕਰਮ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਹੈਨਿ ਕਿਉਂ ਏਹੁ ਮਣਿਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਮਣਸਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਏਹੁ ਗੱਲਾਂ ਆਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀਤਾ ਕਤਰਿਆ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਗਇਆ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਨੰਦੁ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤਾ। ਤਾਂ ਸਿਖੁ ਭੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਖਾਵਇਦੇ ਖਾਂਵਦੇ ਸਭ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਭ ਕਾਰਜ ਏਸ ਕੇ ਸਿਧ ਹੋਏ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖੀ ਬਾਤ ਐਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮੁਖੀ ਬਾਤ ਅਉਰ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਆਖਣਾ ਹੈ। ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮੰਨਣਾ। ਮੰਨੈਗਾ ਸੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਵੈਗਾ। ਨਾ ਮੰਨੇਗਾ ਸੋ ਗੋਤੇ ਖਾਵੈਗਾ।

ਗੁਰੂ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਭਲੀ ਵਸਤੁ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਚਾ ਕਰੇ। ਗੁਰੂ ਕੀਤਾ ਲੋੜੇ ਸੋ ਕਰੈ, ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਵੈ। ਹੁਕਮ ਮੰਨੇ ਸੋ ਹੋਵੈ। ਹੁਕਮ ਮੰਨੇ ਸੋ ਦਰਿ ਸਿਝੈ। ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੰਨੇ ਸੋ ਜੂਨੀ ਦਝੈ।' ਮੰਨੇ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਹੁਤੁ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲਿਆ, ਏਹ ਕਹਿਆ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਰਾ ਸਿਖ ਹੋਵੈਗਾ ਸੋ ਸ਼ਬਦ ਥੀ ਸਿਵਾਇ ਹੋਰ ਥਾਇਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਕਰਨੀ, ਸ਼ਬਦ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਰਕਿ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਬਦੁ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੁਣਨਾ। ਸ਼ਬਦੁ ਕਮਾਵਣਾ

'ਸਬਦੁ ਬਾਝਹੁ ਨਾਹੀ ਥਾਉ। ਸਬਦੈ ਬਾਝਹੁ ਮੁਹਿ ਮੁਹਿ ਮੁਹਿ ਖਾਹਿ।'

'ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੇ।
ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ।' *(ਨਟ ਮ: ੪)*

ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਹਿਆ, ਜੋ ਭਾਈ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੁ ਗ੍ਰਿਸਤਿ ਬੈਰਾਗ ਖੋਲਣਾ ਅਤੇ ਭਾਈ! ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਜਾਮੇ ਤੇ ਵਿਸਾਹੁ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਅੰਤਹਿ ਦਾ ਲਾਹਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਉ ਨਹੀਂ ਦੇਵਣਾ। ਵੱਡੀ ਮਾਂ ਕਰਿ ਦੇਖਣੀ, ਹਾਣ ਦੀ ਭੈਣ ਕਰ ਦੇਖਣੀ। ਪਰਾਈ ਧੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ। ਪਰਾਈ ਵਸਤੁ ਨਹੀਂ ਚੁਰਾਣੀ। ਪਰਾਈ ਬਖੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਸਭਨਾਂ ਰੋਗਾਂ ਕਾ ਦਾਰੂ ਨਾਮ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਦਾਰੂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਨਿੰਦਕ ਝੂਠਾ ਮਾਰੀਐ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰਿ।
ਨਿੰਦਕ ਖਲਾ ਹੈਰਾਨ ਹ੍ਵੈ ਕੋਇ ਨ ਸੁਣੈ ਪੁਕਾਰ।

ਮਰ ਜਾਵਣਾ ਹੈ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਣਾ। ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵਣਾ, ਜਿਉਂ ਕਿਉਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋਵਣਾ।

ਅਜੁ ਕਲਿ ਤਰੀ ਢੋਕ ਲਦੀਂਦੀ ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਰ ਬੀਚਾਰੁ।
ਖਰਚੀ ਤੋਸਾ ਤੈਂ ਕੋਇ ਨ ਕੀਤੋ, ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਉਤਰੈ ਪਾਰ।
ਤੋਸਾ ਧਰਮ ਕਾ ਬਾਂਧਹੁ ਭਾਈ।
ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਮਹਿ ਹੋਇ ਸਹਾਈ।
ਧਰਮ ਕਾ ਤੋਸਾ ਇਉਂ ਜਾਨੋ।
ਭੂਖੇ ਨੰਗੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮਾਨੋ।
ਸੇਵਾ ਭਾਉ ਕਰਿ ਸੁਖੀ ਬਹੀਜੈ।
ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਮਹਿ ਸੁਖੀ ਰਹੀਜੈ।

ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਸਿਖ ਕੀ ਅਰੁ ਅਥਿਤੀ ਕੀ। ਏਹੁ ਨਹੀਂ ਜਾਨਣਾ ਜੋ ਇਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰੁ ਇਹ ਖਤਰੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੋਗੀ ਹੈ, ਸੰਨਿਆਸੀ ਹੈ। ਭਗਵੇਂ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਲਿਟਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ਅਥਿਤਿ ਨਾਹੀ। ਗੁਰ-ਭਾਈ ਜਾਣ ਕੈ ਪੂਜਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾ ਵਾਕ ਹੈ ਜੈਸਾ ਗੁਰ-ਭਾਈ ਕਾ ਫਲੁ ਤੈਸਾ ਹੋਰਸ ਕੋ ਖਵਾਏ ਕਾ ਫਲੁ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ। ਜਿਤਨਾ ਧਨ ਵਧੇ ਸੋ ਗੁਰ-ਭਾਈ ਕੀ ਸੇਵਾ ਥੀਂ ਵਧੇ। ਭਾਈ ਜੀ ਬੋਲਹੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ! ਸੁਣਹੋ ਸਿਖੋ ਪੁੱਤੋ ਭਾਈਓ! ਗੁਰੂ ਕੇ ਵਾਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਾਕ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮੰਨਣੇ। ਦਰਗਹਿ ਨ ਹੋਵੈ ਠਾਕ।

ਦਰਗਹਿ ਠਾਕ ਨ ਹੋਵਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੋ ਹੋਇ ਪ੍ਰਣਾਮ।

ਗੁਰੂ ਕਾ ਵਾਕ ਹੈ:

ਜੋ ਮੇਰਾ ਸਿਖ ਹੋਵੈਗਾ। ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ, ਭੱਦ੍ਰ, ਉਸਤਰਾ, ਗਾਇਤ੍ਰੀ, ਤਰਪਣ ਪਖੰਡ ਕਰ ਮੰਨੇਗਾ। ਜੋ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸ਼ਬਦ ਮੰਨੈ।

ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਇਸ ਥੀਂ ਸਿਵਾਇ ਹੋਰੁ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨਹੀਂ ਕਰਣੀ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਨਰਕਿ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹ ਗੁਰੂ! ਵਾਹ ਗੁਰੂ!!

ਸਾਖੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ, ਰਹਿਤਨਾਮਾ ਸੰਪੂਰਣ।